

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky		
Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu		
Název:		3
Činnost hasičů v nebezpečné zóně	Metodický list číslo	L
	<i>Vydáno dne: 22. prosince 2004</i>	<i>Stran: 3</i>

I. Charakteristika

- 1) Nebezpečná zóna je vymezený prostor bezprostředního ohrožení života a zdraví účinky mimořádné události; prostor této zóny ohraničuje **hranice nebezpečné zóny**; vymezuje se zpravidla při ohrožení nasazených sil a prostředků účinky nebezpečných látek nebo jiných charakteristických nebezpečí (pád předmětů); je to zóna, kde platí z hlediska ochrany životů a zdraví režimová opatření, např. ochranné prostředky, stanovená doba pobytu včetně řízeného vstupu a výstupu z této zóny.
- 2) V nebezpečné zóně se přímo provádí činnosti vedoucí ke snížení rizik a omezení rozsahu havárie. Mezi tyto činnosti patří zejména:
 - a) záchrana bezprostředně ohrožených osob a zvířat,
 - b) identifikace nebezpečné látky,
 - c) utěšňování trhlin obalů nebo poškozených armatur, utěšňování kanálových vpustí a propustí,
 - d) ohraničení vyteklé a rozšiřující se nebezpečné látky na pevném povrchu a na vodní hladině,
 - e) jímání a odčerpávání vytékající nebezpečné látky do náhradních nádrží a přečerpávání nebezpečné látky,
 - f) hašení,
 - g) ředění, neutralizace, protivýbuchová opatření apod. podle druhu nebezpečné látky.
- 3) Nebezpečná zóna je také místo nejpravděpodobnější kontaminace nebezpečnou látkou. Ke kontaminaci může dojít:
 - a) vystavením plynným, kapalným (aerosol) a pevným částicím ve vzduchu,
 - b) potřísněním ochranných a věcných prostředků v průběhu činnosti (utěšňování, jímání, sběr nebezpečných látek apod.),
 - c) chůzí v kapalinách a pevných látkách a v kontaminované půdě a vegetaci,
 - d) používáním kontaminovaných nástrojů a zařízení,
 - e) záchranou kontaminovaných osob (kontakt s potřísněným oděvem apod.) nebo zvířat.
- 4) Podle druhu a vlastností nebezpečné látky je činnost v nebezpečné zóně spojená zejména s *nebezpečím výbuchu, nebezpečím intoxikace, nebezpečím poleptání, nebezpečím ionizujícího záření a nebezpečím infekce.*

II. Úkoly a postup činnosti

- 5) Nebezpečná zóna se vytyčuje co možná nejdříve na základě všech dostupných informací. Hranice nebezpečné zóny musí být snadno rozpoznatelné (např. označena páskou) a přísně dodržovány. K označení hranice nebezpečné zóny lze použít i jiných vhodných prostředků jako jsou dopravní kužely, lana, zábrany, hadice, přirozené nebo zhotovené překážky apod.

- 6) Pro předběžné určení vzdálenosti hranice nebezpečné zóny od nebezpečné látky je prvotním kritériem druh přítomné nebezpečné látky a charakter nebezpečí:
a) hořlavé kapaliny, louhy, kyseliny	5 metrů,
b) jedovaté, žíravé plyny a páry	15 metrů,
c) látky schopné výbuchu (páry, plyny, prachy)	30 metrů,
d) radioaktivní látky	50 metrů,
e) výbušniny, rozsáhlá oblaka par	100 až 1000 metrů.
- 7) Uvedené vzdálenosti jsou doporučené a s ohledem na další faktory se mohou měnit. Velikost a tvar nebezpečné zóny může ovlivnit:
- množství nebezpečných látek, které unikly do volného prostoru v době příjezdu jednotky,
 - možnost dalšího šíření nebezpečných látek přítomných na místě havárie,
 - celkové množství nebezpečných látek přítomných na místě havárie,
 - stávající povětrnostní podmínky a jejich očekávaný vývoj,
 - konfigurace terénu a dispoziční členění objektů,
 - opatření prováděná při zásahu.
- 8) Vstupovat a provádět činnost v nebezpečné zóně mohou jen hasiči ve stanovených ochranných prostředcích po provedení příslušné kontroly na kontrolním stanovišti. Hasiči vstupují a vystupují z nebezpečné zóny zpravidla ve skupině.
- 9) Velitel zásahu stanoví maximální dobu nasazení hasičů v nebezpečné zóně, která nesmí být překročena. Je závislá především na:
- typu a ochranné době použitého izolačního dýchacího přístroje,
 - typu ochranného oděvu a teplotě okolí,
 - náročnosti prováděné činnosti,
 - odolnosti materiálu ochranných prostředků vůči přítomným nebezpečným látkám,
 - povolených dávkách ozáření,
 - době potřebné k provedení dekontaminace a odložení ochranných prostředků. Tato doba se uvažuje minimálně 10 minut.
- 10) Při činnosti v nebezpečné zóně hasiči dodržují taktické zásady podle druhu a charakteru nebezpečí a dále:
- k místu předpokládané činnosti postupují po stanovené vstupní trase po směru větru,
 - omezují pobyt v nebezpečné zóně na nezbytně nutnou dobu,
 - nevystavují ochranné prostředky bezdůvodně působení nebezpečných látek,
 - provádí vzájemnou kontrolu neporušenosti ochranných prostředků,
 - používají jen nezbytný počet ochranných prostředků.
- 11) Důvodem pro okamžitý výstup hasičů z nebezpečné zóny je zejména:
- indispozice hasiče (přehřátí, nevolnost apod.),
 - zjištění jakékoliv závady na ochranných prostředcích, která se vyskytne v průběhu činnosti (špatná funkce dýchacího přístroje, porušení těsnosti oděvu apod.),
 - změna barvy materiálu ochranného oděvu, bobtnání případně odlupování vnější vrstvy ochranného oděvu apod.,
 - snížení průhlednosti zorníku ochranného oděvu nebo masky,
 - nenadálá změna situace na místě zásahu,
 - pokyn velitele zásahu (velitel nástupního prostoru) pro okamžité opuštění nebezpečné zóny.
- 12) Po ukončení činnosti v nebezpečné zóně hasiči postupují po stanovené výstupní trase k místu dekontaminace. Po ukončení činnosti se musí hasiči a veškeré použité prostředky podrobit dekontaminaci.

- 13) Při dostatku sil a prostředků může být zřízena podávací skupina. Úkolem je zajistit podávání potřebných věcných prostředků z hranice nebezpečné zóny do místa nasazení pracovní skupiny. Podávací skupina může mít o jeden stupeň nižší ochranu těla než skupina pracující v nebezpečné zóně, pokud evidentně nepřichází do přímého kontaktu s nebezpečnou látkou, vždy však s ochranou dýchacích cest.
- 14) Nasazení vozidel a jiné techniky do nebezpečné zóny je možné po zvážení všech vyplývající nebezpečí (výbuch, dekontaminace apod.).

III.

Očekávané zvláštnosti

- 15) Při činnosti hasičů v nebezpečné zóně je nutné počítat s následujícími komplikacemi:
- a) některé nebezpečné látky mohou způsobovat kluzké povrchy,
 - b) snížení průhlednosti zorníků ochranného oděvu nebo masky,
 - c) omezená pohyblivost a orientace při činnosti v ochranných oděvech,
 - d) snížená citlivost při práci v ochranných rukavicích,
 - e) zvýšená fyzická a tepelná zátěž,
 - f) nebezpečí porušení těsnosti ochranného oděvu (protržení, propíchnutí) při činnosti v místě nasazení,
 - g) chybějící technické prostředky pro zajištění uzavření nebezpečné zóny,
 - h) možnost vstupu nepovolaných osob do nebezpečné zóny,
 - i) změna meteorologických podmínek,
 - j) nebezpečí náhlé změny podmínek v důsledku reakce přítomných nebezpečných látek,
 - k) odříznutí ústupových cest v důsledku vzniku a rychlého šíření požáru,
 - l) zjištění chybějícího prostředku v průběhu činnosti, který je potřebný pro splnění úkolu,
 - m) omezená možnost nebo ztráta komunikace,
 - n) omezené možnosti použití věcných prostředků (ucpávky, náhradní obaly) z důvodu vlastností nebezpečné látky (chemické reakce, křehnutí, podchlazení apod.),
 - o) nevhodné věcné prostředky pro zásah vzhledem k chemickým vlastnostem nebezpečné látky.